

IRÁNYMUTATÁS

A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók alapképzésének a járványügyi készültség ideje alatt, a kontaktórák képzések megtartása korlátozásának időszakában távoktatás keretében történő megtartásához

TARTALOMJEGYZÉK

Általános rendelkezések	3
<i>Iránymutatás hatálya, általános rendelkezések</i>	3
Részletes rendelkezések	4
<i>Az online képzés indítása előtt elvégzendő felmérés szempontjai</i>	4
<i>A távoktatás/távolléti oktatás korlátai</i>	4
<i>A távoktatás/távolléti oktatás megfelelő színvonalának felelőssége.....</i>	4
<i>A távoktatás/távolléti oktatás módszertana</i>	5
<i>A távoktatás/távolléti oktatás folyamata</i>	5
1. számú melléklet – ütemterv minta.....	7

Általános rendelkezések

Iránymutatás hatálya, általános rendelkezések

Jelen Iránymutatás a kontaktórák képzések megtartásának korlátozása esetén a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakört betöltő munkavállalók alapképzésének távoktatás keretében történő megtartására vonatkozó iránymutatást tartalmazza.

A járványügyi készültség nagymértékben érinti a vasúti szakterület képzéseit is. A képzésen résztvevők és oktatók oktatási helyszínekre való oda és haza utazásai komoly veszélynek teszi ki a résztvevőket.

A komplex tanulás-menedzsment rendszerek kialakítása egy hosszú folyamat, ilyenrel csak egy vasúti társaság rendelkezik, csak időszakos oktatásra, abból is csak egy munkakör egy oktatási ciklusára, tehát ez nem oldja meg a problémát. (A koronavírus járvány utáni időszakban is hosszú távon alkalmazható rendszerek kidolgozása később történik, azonban a közös alapok miatt célszerű azonos alapokról elindulni, de ennek részletes rendelkezéseit ezen iránymutatás nem tartalmazza.)

A felnőttképzésről szóló törvény (Fktv.) 1.§ (1) ab. pontja értelmezi a távoktatást, amely szerint **a távoktatás** az oktatásnak az a formája, amelynél a képzésben részt vevő személy a képzési idő több, mint felében egyedül, önállóan, a távoktatási tananyagba épített iránymutatás mellett tanul, a képzési idő kevesebb, mint felében pedig konzultációkon vagy a távoktatás vegyes képzési módszerrel történő megvalósulása (a kontaktórák képzés és a távoktatás módszereinek kombinált alkalmazása) esetén hagyományos tanórákon vesz részt, és az elsajátítási folyamat önálló megvalósításához szükséges tananyaghoz, felmérő és útmutató anyagokat tartalmazó tanulócsoportot a felnőttképző bocsátja rendelkezésére; a konzultációkon, amelyek a kapcsolattartás bármely formájában – különösen személyes megbeszélés, internet, telefon – megvalósulhatnak, a képzésben részt vevő személy önállóan szerzett ismereteit pontosítják, illetve elmélyítik, a távoktatás minden fázisát infokommunikációs technológiai adathordozók felhasználása is segítheti.

Ezen előírás alapján a tananyag elektronikus formában történő kiküldése, vagy annak egy adott honlapon való elérhetősége nem minősül távoktatási rendszernek. A kontaktórák képzések megtartásának korlátozása idején viszont ez a módszer is alkalmas lehet a tanulók tudásszintjének fenntartására.

Ebben a rendkívüli időszakban **a távoktatásban/távolléti oktatásban történő képzés során is a hallgató kell, hogy álljon a folyamat középpontjában.** A képzőszervek **segítsék elő a hallgatók egyenlő esélyű hozzáférését a távoktatási/távolléti képzéshez, különös tekintettel a hátrányos helyzetű vagy egyéb szempontból sérülékeny csoportok esetében.**

A kontaktórák képzések megtartása korlátozásának idejére, a vasúti közlekedés biztonságával összefüggő munkakörök alapképzésében érintett összes résztvevő biztonsága és egészségének megóvása érdekében bevezetett rendkívüli intézkedések semmilyen mértékben nem módosíthatják a képzések tartalmát, szakmai színvonalát és a tanulóktól elvárt magatartási, tudás és gyakorlatossági, illetve követelmény szintet.

Részletes rendelkezések

Jelen rendelkezések a vasúti alapképzések távoktatási formában történő lebonyolításához adnak iránymutatást.

Javasoljuk, hogy a kontaktórák képzések megtartása korlátozásának időszakában **a képzésen résztvevők felkészítését szolgáló előadás és konzultáció online kerüljön megtartására** kép-és hanganyag rögzítésével és megosztásával vagy élő adásban történő közvetítése által.

A hallgatók és oktatók részére a távoktatásban/távolléti oktatásban használatra kerülő digitális eszközök felhasználásáról javasolt **digitális pedagógiai módszertani oktatóanyag** közzététele az oktatók és a hallgatók részére, illetve amennyiben még nem készült ilyen tartalom, javasolt annak elkészítése.

Az online képzés indítása előtt elvégzendő felmérés szempontjai

- *Van-e oktató, aki az online tananyagot el tudja majd készíteni?*
Általában túlterheltek az oktatók, ezért a normál időszakban ez egy lassú folyamat lenne. Az ilyen anyagok elkészítésében nincs gyakorlatuk (nem egyezik a feladat a személyesen előadott ppt jellegű anyagokkal)
- *Van-e a tanulóknak eszköze a távoktatáshoz/távolléti oktatáshoz?*
A fiatalabbaknak általában igen. Bár itt fontos megjegyezni, hogy az internet elérés, sávszélesség, havi adat mennyiség, lakóhelyük szerinti lefedettség több esetben jelenthet korlátot. Ezért a munkáltatótól kapott internet elérés és technikai eszköz esetén is felmerülhet ebből probléma, a saját eszközök használata esetén gondolni kell a korlátokra. Egy családban az eszközök darabszáma nem feltétlenül egyezik a felhasználók számával. Ezt egy előzetes felmérésben el kell végezni!
- *A tanuló alkalmas-e arra, hogy így tanuljon?*
Sajnos az a tapasztalat, hogy sokan olvasási, szövegértési nehézségekkel küzdenek. Így a személyes jelenléttel végzett oktatási alkalmakon is nehéz az új anyag elsajátítása.

A távoktatás/távolléti oktatás korlátai

- Valamennyi vasúti alapképzésnél vannak gyakorlati órák, illetve gyakorlati bemutatók. A korábbi oktatási tapasztalatok azt mutatják, hogy ezen órák mennyiségét és minőségét kell emelni, a sikeres vizsgák és a használható tudás megszerzéséhez, azonban ezekre a veszélyhelyzet ideje alatt nincsen mód.
- A gyakorlati bemutatókat nem a tanfolyam végén javasolt megtartani, vagy akkor, amikor a kontaktórák képzések megtartásának korlátozása véget ér. Azokat az órarendbe épített módon, a tananyag által igényelt helyen és időben kell megtartani, egyébként nem hasznosulnak.
- Lehet fényképeket és videókat mutatni, de ez nem fogja pótolni a helyszíni bemutatókat. Ráadásul ezek elkészítése is nehézségekbe ütközik járványügyi készültség idején.
- A letöltések, nézhetőségek hatalmas fájlokat tudnak eredményezni.

A távoktatás/távolléti oktatás megfelelő színvonalának felelőssége

- A 19/2011. (V.10.) NFM. rendelet szellemiségében is azt sugallja, hogy a sikeres vizsgát tett hallgatóért nem csak a vizsgabiztos, hanem az oktató (képzőszerv) is felel. Ezért van a vasútszakmai oktatói névjegyzék, a regisztrált szervezeti, valamint a képzőszervezeti nyilvántartás. **Mindezen szabályok hatályban maradnak** annak érdekében, hogy a **kontaktórák képzések megtartása korlátozásának megszűnése után vissza tudjon állni a hagyományos képzési rend.**

- Kiemelten fontos ebben a helyzetben, hogy **a képzés ideje alatt folyamatos és ellenőrzött számonkérés történjen.**

A távoktatás/távolléti oktatás módszertana

A képzésen résztvevők tudása szinten tartására elegendő tananyaggal ellátni a hallgatókat és valamilyen számonkérési rendszerrel ösztönözni kell őket, hogy foglalkozzanak is a tananyaggal.

A távoktatás/távolléti oktatás megfelelő dokumentálása érdekében valamilyen szabályozott ke-retrendszert használata javasolt, valamint a tananyag szakmai ellenőrzése is rendkívül fontosá válik.

A vasúti alapképzések során alkalmazni kívánt távoktatási/távolléti oktatás kialakításához a vasúti képzésekre vonatkozó speciális előírások, valamint azon szempontok, hogy a távoktatás során a távoktatás/távolléti oktatás alapjául szolgáló képzési program tudásanyaga, ismeretanyaga a mérvadó, továbbá **a távoktatás/távolléti oktatás során az alapképzés szakmai színvonala nem sérülhet, az alábbiakat** kell elvégezni:

- fel kell mérni a technikai és személyi bemeneti feltételeket,
- a felmérés alapján a hallgatókat az annak megfelelő anyagokkal kell ellátni,
- a képzési anyagokat el kell juttatni a hallgatóknak, amit olvasgathatnak, nézhetnek – linkek az oktatófilmekhez, chat felületek nyitása a megbeszélésükhöz,
- a számonkéréseknél nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy lehetőség szerint kizárásra kerüljön a csalás lehetősége (pl: hogy valaki más oldja meg a képzés feladatait a hallgató nevével bejelentkezve).
- A tananyag csak a képzőszerv által, az adott képzési programnak való megfelelés ellenőrzése után alkalmazható.
- jelen Iránymutatás 1. számú mellékletét képező ÜTEMTERV-et képzésenként el kell készíteni, és a KTI Vasúti Képzési Módszertani Központnak meg kell küldeni.
- A távoktatás során a távoktatás alapjául szolgáló képzési program ismeretanyagától nem szabad eltérni.
- A digitális tananyagoknak ki kell terjednie minden ismeretanyagra, az összefüggésekre rá kell világítani, a vizsgára felkészítő jellegű kérdésekkel, a képzés ideje alatti számonkérésekkel.
- A hallgatóknak át kell adni a tananyagot írásos formában, amely lehet papír alapú tankönyv és/vagy utasítás, de lehet elektronikus formában is, vagy igény szerint mindkettő formátumban.
- Ajánlott az előadás formátum, a konzultáció videós lehetőség, valamint a jelenlét ellenőrzés folyamatossága (naplózása) mellett a vizsga kérdésekhez hasonló módszerekkel és kérdés tartalommal a rendszeres visszaellenőrzés. Csak a szükséges ismeretszint elsajátítása után szabad tovább lépnie a hallgatónak a következő szintre.

A távoktatás/távolléti oktatás folyamata

1. Az alapképzések órarendjét a speciális helyzetre vonatkozóan úgy kell elkészíteni, hogy abból egyértelműen megállapítható legyen mikor, milyen módszertannal, hány képzési program szerinti elméleti és gyakorlati óra valósul meg.

2. A képzési programban meghatározott gyakorlati órákat kizárólag kontaktórával lehet teljesíteni, ezeken a foglalkozásokon a maximális csoportlétszám – egyéb jogszabályi korlátozás hiányában – 12 fő lehet. A gyakorlati órákat szükség szerint az egyes elméleti blokkok után – nem összevontan – kell megtartani.
3. Az elméleti órák a következő távoktatási módszerek megadott feltételek szerinti kombinációjával teljesíthetőek:
 - Az óraszám legfeljebb 60 %-ban alkalmazható egyéni felkészülés, melynek során a következő módszerek szerepelhetnek:
 - oktatói instrukciók alapján tankönyvek és jegyzetek irányított tanulmányozása, e-mailben kiadott feladatok megoldása és dokumentált visszaküldése,
 - e-learning keretrendszerben dokumentált nyomon követéssel tananyag elsajátítása,
 - off-line (pl. weblapról elérhető) tananyag elsajátítása nem dokumentált nyomon követéssel, az egyes blokkok végén dokumentált írásbeli számonkéréssel.
 - A képzés folyamat dokumentálása érdekében az e-learning keretrendszerben a vasúti közlekedési hatóság, a KAV Vasúti Vizsgaközpont, illetve a KTI Vasúti Képzési Módszertani Központ számára a kurzus teljesítésére vonatkozó kért információkat lekérdezés formájában biztosítani kell.
 - A keretrendszeren kívül (pl. redmenta program) teljesített számonkérések eredményét táblázatos formában az oktató köteles lekérdezni és a tanfolyam szervezője köteles elektronikusan megőrizni. Ha a program nem képes eredmény automatikus generálására, az oktató vizsgalapon köteles rögzíteni az eredményeket. Ezeket az adatokat a vasúti közlekedési hatóság, a KAV Vasúti Vizsgaközpont, illetve a KTI Vasúti Képzési Módszertani Központ eseti kérése alapján kell szolgáltatni az adatokat kérő szervezet részére.
 - Az e-mailben kiküldött feladatokat és visszaküldött megoldásokat az oktatói értékeléssel együtt külön mappában a tanfolyam szervezője köteles megőrizni.
 - Az elméleti órák legalább 40 %-át digitális tanteremben kell teljesíteni, mely abban az esetben, ha megfelelő tananyag (tankönyv, jegyzet, digitális tananyag) rendelkezésre áll, elsősorban az ismeretek elmélyítésére, konzultációra kell fordítani. Az oktatás során minden olyan platform felhasználható (Skype, Teams, Webex, Discord, egyéb díjmentes programok stb.), melynél a folyamatos hallgatói részvétel ellenőrizhető. Az ellenőrzés lehet a hallgatói videóképek áttekintése, folyamatos visszajelzés kérése és adása chat felületen, vagy különböző ikonok segítségével. Ezen órák teljesítése csak azon hallgatók számára igazolható, akik nyilatkozatuk szerint a megfelelő technikai eszközökkel rendelkeznek, az oktatás különleges szabályait elfogadják és jelenlétüket az oktató igazolja. A jelenlét igazolását az oktató minden egyes órára vonatkozóan külön rögzített jellel (például x) adja meg és a jelenléti lapot eredeti aláírással vagy elektronikus aláírással látja el és megküldi a tanfolyam szervezőjének.
 - A digitális órán maximum 15 hallgató vehet részt, naponta maximum 6 digitális tanóra tervezhető, közöttük 15 perces szünettel.

ÜTEMTERV MINTA

<Baross Gábor Oktatási Központ>
<erősáramú forgalmi képzés>

Sor- szám	Tantárgyak	Óraszám			Elméleti órák bontása		Távoktatás módszere
		Elmélet	Gyakorlat	Összesen	digitális tanteremben	távoktatási módszerrel	
A vasúti közlekedés biztonságával összefüggő témakörök							
1.	Jelzési ismeretek	15	5	20	8	7	e-learning teljes tananyag feldolgozása weblapon vagy keretrendszerben irányított felkészítéssel
2.	Forgalmi ismeretek	36	13	49	18	18	e-learning teljes tananyag feldolgozása weblapon vagy keretrendszerben irányított felkészítéssel
Kiegészítő témakörök							
3.	Tűzvédelmi ismeretek	6	0	6	3	3	oktató által kiküldött prezentáció, jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
4.	Egészségügyi ismeretek	6	2	8	3	3	elsősegélynyújtó film megtekintése, BGOK jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
5.	Környezetvédelmi ismeretek	6	0	6	3	3	oktató által kiküldött prezentáció, jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
6.	Munkavédelmi ismeretek	4	0	4	2	2	oktató által kiküldött prezentáció, jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
7.	Távközlő berendezés ismeretek	4	0	4	2	2	oktató által kiküldött prezentáció, jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
8.	Villamos felsővezetéki berendezés ismeretek	4	0	4	3	1	utasítás tanulmányozása irányított felkészítéssel
9.	Biztosítóberendezés ismeretek	6	0	6	4	2	jegyzet tanulmányozása irányított felkészítéssel
	Összesen:	87	20	107	46	41	